

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування головного закладу вищої освіти)

Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

(повна назва відокремленого структурного підрозділу)

Циклова комісія

економічних дисциплін

(назва циклової комісії)

“ПОГОДЖЕНО”

Завідувач

Економічного відділення

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступник директора

з навчально-методичної роботи

_____
(підпис)

О.С. Гицук
(ініціали та прізвище)

_____
(підпис)

М.Я. Дерев'янчук
(ініціали та прізвище)

“ ____ ” _____ 20 ____ року

“ ____ ” _____ 20 ____ року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

“Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності”

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма

“Фінанси, банківська справа та страхування”

(назва освітньо-професійної програми)

Спеціальність

072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

(код і назва спеціальності)

Галузь знань

07 “Управління та адміністрування”

(код і назва галузі знань)

Освітньо-професійний ступінь

фаховий молодший бакалавр

(назва освітньо-професійного ступеня)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається предмет)

Чернівці, 2020 рік

Силабус навчальної дисципліни “Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності”

(назва навчальної дисципліни)

складений відповідно до освітньо-професійної програми

“Фінанси, банківська справа та страхування”

(назва освітньо-професійної програми)

затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від «25» травня 2020 року) та введеної в дію наказом ректора №142 від «27» травня 2020 року.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені (педагогічні) звання)
викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист, О.С. Гіщук

Профайл викладача (-ів)

<http://college-chnu.cv.ua/article/5f8844d3d6f28212d7d8b03a>

E-mail

o.gishchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3085>

Консультації

середа з 15:00 до 16:00

Силабус навчальної дисципліни обговорено та узгоджено на засіданні циклової комісії

економічних дисциплін

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ року

Голова циклової комісії

(підпис)

С.І. Гнат

(ініціали та прізвище)

Схвалено Методичною радою ВСП «Фаховий коледж ЧНУ імені Юрія Федьковича»

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ року

Голова методичної ради

(підпис)

О.Я. Білокрила

(ініціали та прізвище)

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол № _____ від _____, 20__ р.

(підпис)

(ініціали та прізвище голови ЦК)

Протокол № _____ від _____, 20__ р.

(підпис)

(ініціали та прізвище голови ЦК)

Протокол № _____ від _____, 20__ р.

(підпис)

(ініціали та прізвище голови ЦК)

1. Загальні відомості про дисципліну

Анотація. Курс “Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності” спрямований на отримання сучасних знань та необхідних практичних навичок відображення в системі обліку зовнішньоекономічних операцій, дозволяє досягти розуміння принципів організації обліку та аналізу зовнішньоекономічної діяльності суб’єктів господарювання, оцінити їх вплив на конкурентоспроможність підприємства, ефективність його діяльності на міжнародному ринку.

Мета. Формування у студентів необхідних теоретичних знань і набуття практичних навичок щодо здійснення суб’єктами господарювання зовнішньоекономічних операцій, відображення їх у системі бухгалтерського обліку та оцінки їх ефективності.

Завдання:

- забезпечення керівництва підприємства та інших користувачів достатньою і правдивою інформацією, необхідною для прийняття рішень;
- вивчення методів і технології обліку найпоширеніших фінансових і господарських операцій, що застосовуються в зовнішньоекономічних відносинах суб’єктів господарювання України із зарубіжними контрагентами;
- формування вміння документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій суб’єктів господарювання, використовуючи сучасні інформаційні системи і комунікаційні технології, у фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та її інтерпретації для задоволення інформаційних потреб користувачів;
- проводити аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства, демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Пререквізити. Дисципліна є узагальнюючою. Вивченню дисципліни передують наявність знань з таких дисциплін: «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких компетентностей:

знати:

- принципи зовнішньоекономічної діяльності, характеристику внутрішнього законодавства України, що регулює зовнішньоекономічні зв'язки, міжнародні договори;

- принципи відображення в бухгалтерському обліку зовнішньоекономічних операцій;

- організаційно-економічний механізм управління підприємством з використанням обліково-аналітичної інформації;

- вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

вміти:

- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві;

- володіти методичним інструментарієм обліку й аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємств, застосовуючи спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології;

- формувати й аналізувати звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

2. Опис навчальної дисципліни

2.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <i>“Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності”</i>						
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Вид підсумкового контролю
			Кредитів	Годин	Модулів	
Денна	3	5-6	3	90	3	ЗАЛІК

2.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

№ за/п	Назви модулів і тем	Усього годин
МОДУЛЬ 1		
1.	<i>Тема 1:</i> Загальна характеристика та основи зовнішньоекономічної діяльності	6
2.	<i>Тема 2:</i> Договірні відносини та їх відображення в системі бухгалтерського обліку	8
3.	<i>Тема 3:</i> Облік валютних операцій	8
4.	<i>Тема 4:</i> Облік розрахункових операцій	8
Разом за з модулем 1		30
МОДУЛЬ 2		
5.	<i>Тема 5:</i> Загальні засади експортно-імпоротної діяльності	6
6.	<i>Тема 6:</i> Облік імпорتنних операцій	8
7.	<i>Тема 7:</i> Облік експортних операцій	8
8.	<i>Тема 8:</i> Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною	8
Разом за модулем 2		30
МОДУЛЬ 3		
9.	<i>Тема 9:</i> Особливості обліку інших зовнішньоекономічних операцій	12
10.	<i>Тема 10:</i> Аналіз зовнішньоекономічної діяльності	18
Разом за модулем 3		30
Усього за курс		90

2.2.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми
1	Загальна характеристика та основи зовнішньоекономічної діяльності
2	Договірні відносини та їх відображення в системі бухгалтерського обліку
3	Облік валютних операцій
4	Облік розрахункових операцій
5	Загальні засади експортно-імпоротної діяльності
6	Облік імпорتنих операцій
7	Облік експортних операцій
8	Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною
9	Особливості обліку інших зовнішньоекономічних операцій
10	Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

2.2.2. Теми практичних занять

№	Назва теми
1	Договірні відносини та їх відображення в системі бухгалтерського обліку
2	Облік валютних операцій
3	Облік розрахункових операцій
4	Облік імпорتنих операцій
5	Облік експортних операцій
6	Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною
7	Особливості обліку інших зовнішньоекономічних операцій
8	Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

2.2.3. Тематика індивідуальних завдань*

№	Назва теми
1	Зовнішньоекономічна діяльність та її форми. Організація аналітичного обліку на підприємстві.
2	Зміст та значення базисних умов поставки товарів.
3	Особливості проведення ділових переговорів.
4	Переддоговірна робота та її значення в процесі укладання зовнішньоекономічного договору.
5	Валютні рахунки та порядок їх використання.
6	Види розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності: їх переваги та

	недоліки.
7	Шляхи вдосконалення валютно-фінансових відносин у зовнішньоекономічній діяльності.
8	Митні платежі: види, порядок нарахування та відображення в обліку.
9	Форс-мажор у зовнішньоекономічній діяльності.
10	Страховання у зовнішньоекономічній діяльності, його вплив на організацію бухгалтерського обліку.
11	Управління підприємством за критерієм якості.
12	Офшори у реаліях українського законодавства.
13	Аналіз економічного потенціалу підприємства.
14	Посередництво у зовнішньоекономічній діяльності.
15	Державний контроль і відповідальність за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

2.2.4. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Загальна характеристика та основи зовнішньоекономічної діяльності
2	Договірні відносини та їх відображення в системі бухгалтерського обліку
3	Облік валютних операцій
4	Облік розрахункових операцій
5	Загальні засади експортно-імпоротної діяльності
6	Облік імпорتنих операцій
7	Облік експортних операцій
8	Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною
9	Особливості обліку інших зовнішньоекономічних операцій
10	Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

*ІНДЗ – для модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням циклової комісії.

3. Система контролю та оцінювання

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, стаття, тези, практична робота) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)													Кількість балів поточного контролю	Кількість балів (Залік)	Сумарна кількість балів
Модуль №1					Модуль № 2					Модуль № 3					
T1	T2	T3	T4	МКР	T5	T6	T7	T8	МКР	T9	T10	МКР			
2	2	4	4	5	2	4	4	4	5	4	5	5	50	50	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. Перелік питань до заліку

1. Принципи зовнішньоекономічної діяльності України, форми та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
2. Нормативно-правове забезпечення обліку зовнішньоекономічної діяльності на території України.
3. Завдання бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності.
4. Умови укладання міжнародних контрактів. Зміст зовнішньоекономічного контракту.
5. Контракт як основне джерело інформації для відображення у бухгалтерському обліку операцій, що є предметом контракту.
6. Документи, необхідні бухгалтерії для відображення інформації в системі бухгалтерського обліку.
7. Особливості обліку валюти та активів, виражених у іноземній валюті, на рахунках бухгалтерського обліку.
8. Облік операцій з придбання іноземної валюти.
9. Облік операцій з продажу іноземної валюти.
10. Поняття та відображення в обліку і звітності курсових різниць.
11. Форми та умови міжнародних розрахунків по зовнішньоекономічним операціям. Облік розрахункових операцій.
12. Облік експорту робіт, товарів, послуг.
13. Облік експорту товарів на умовах комерційного кредиту.
14. Облік продажу експортних товарів (робіт, послуг) через посередника.
15. Документальне забезпечення експортних операцій.
16. Облік руху імпорتنих товарів (робіт, послуг).
17. Облік імпорту товарів на умовах комерційного кредиту.
18. Облік закупівлі імпорتنих товарів через посередника .
19. Документальне забезпечення імпорتنих операцій.
20. Особливості відображення в обліку бартерних операцій.
21. Особливості відображення операцій з давальницькою сировиною в бухгалтерському обліку.
22. Облік лізингових операцій.
23. Облік консигнаційних операцій.
24. Облік реекспортних операцій.
25. Облік реімпорتنих операцій.
26. Облік розрахунків по відрядженню за кордон.
27. Залучення кредитів від міжнародних фінансових організацій, їх облік.
28. Офшори у реаліях українського законодавства.
29. Завдання та етапи економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків.
30. Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій.
31. Аналіз ефективності імпорتنих операцій.
32. Аналіз виконання зобов'язань за експортно-імпортними операціями.
33. Аналіз раціональності використання коштів при здійсненні експортно-імпорتنих операцій.
34. Аналіз фінансового стану підприємства.
35. Основні напрямки підвищення ефективності зовнішньоекономічних зв'язків.

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Прийнятий Верховною Радою України від 16 січня 2003 року № 436-IV зі змінами та доповненнями – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Митний кодекс України [Електронний ресурс]: Прийнятий Верховною Радою України від 13 березня 2012 року № 4495-VI зі змінами та доповненнями – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4495-17>

3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Прийнятий Верховною Радою України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755>

4. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Постанова НБУ від 17 червня 2004 року № 280 зі змінами та доповненнями – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0919-04>

5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16 липня 1999 року № 996 – XIV зі змінами та доповненнями – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

6. Про валюту і валютні операції [Електронний ресурс] : Закон України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII зі змінами і доповненнями. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

7. Про зовнішньоекономічну діяльність» [Електронний ресурс]: Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-XII зі змінами і доповненнями. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/959-12>

8. Про фінансовий лізинг [Електронний ресурс] : Закон України від 16 грудня 1997 року № 723/97-ВР зі змінами і доповненнями. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр>

9. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : Закон України від 23 лютого 2006 року № 2664 – III із змінами та доповненнями. – Режим доступу :// <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

10. Бутинець Ф. Ф. та ін. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050.106 "Облік і аудит" / Ф.Ф.Бутинець, І. В. Жиглей, В. М. Пархоменко; За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця; 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2011. – 544 с.

11. Ковальчук Т.Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / Т.Г. Ковальчук. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. – 216 с.

5.2. Допоміжна

12. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / під заг. наук.керівництвом заслуж. діяча науки і техніки України, д-ра екон. наук, проф.Шкарлета С.М. Чернігів : ЧНТУ, 2017. 205 с.

13. Мельник М., Лещух І. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія. Львів : Ін-т регіон. дослідж. ім. М.І. Долішнього, 2015. 328 с.

14. Оподаткування юридичних осіб та аудит у сфері оподаткування : навч. посіб./ І.К. Дрозд та ін; за ред. Н.С. Шалімової. К. : СОВА, 2017. 523 с.

15. Павлюк І. М. Рекомендації з організації і ведення бухгалтерського обліку бартерних, експортно-імпортних і валютних операцій на підприємствах і в організаціях України. – Коломия, 2016. – 160 с. 13.

16. Податковий контроль : навч. посіб. / В.В. Андрійович та ін. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 228 с.

17. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навч. посібник / Під заг. ред. А. І. Кредісова. – К.: ВІРА-Р. 2017. – 448 с.

6. Інформаційні ресурси

1. Електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vobu.com.ua>.

2. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати від 16.09.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pact.com.ua/incoterms.html>

3. Офіційний веб – сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mof.gov.ua/uk>

4. Офіційний веб – сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. –Режим доступу : <https://bank.gov.ua/ua/>

5. Офіційний сайт асоціації бухгалтерів і аудиторів [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.uasaa.org>.

6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.

7. Спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhgalter911.com>.

Урядовий портал Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]: веб-портал – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>